

Dojazdy do pracy w województwie wielkopolskim w świetle wyników NSP 2021

572,6 tys.

Liczba osób dojeżdżających do pracy
poza gminę zamieszkania

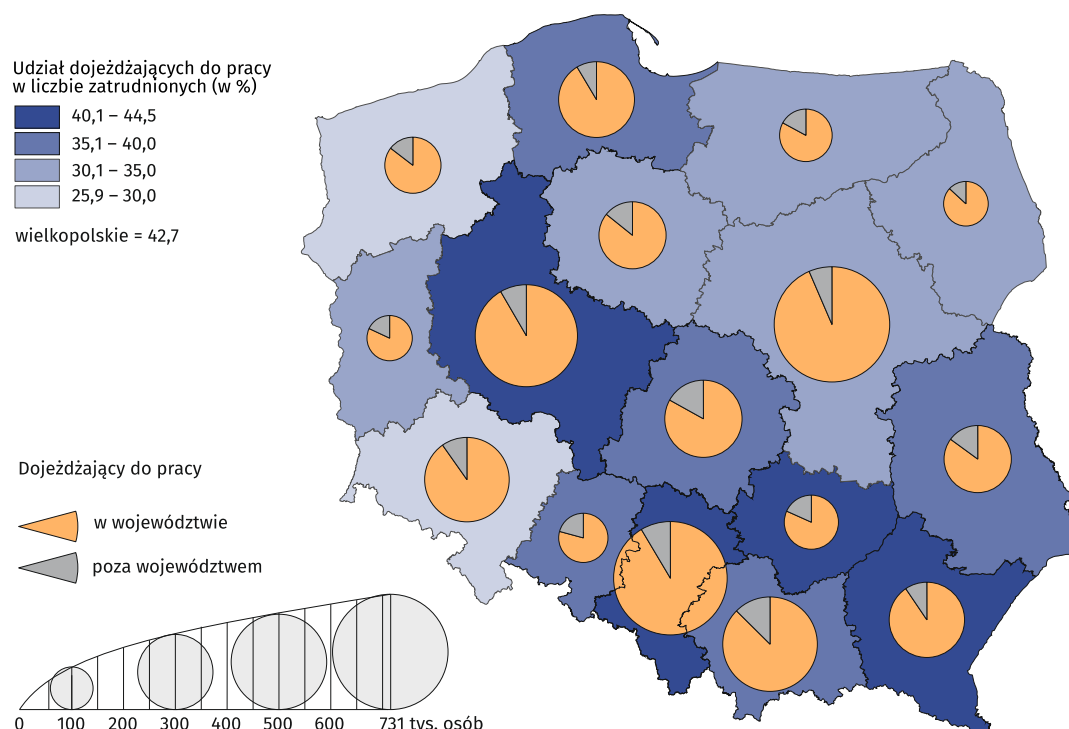
Według danych zebranych w ramach NSP 2021 w województwie wielkopolskim poza gminę swojego zamieszkania do pracy dojeżdżało 572,6 tys. pracowników najemnych, co stanowiło 11,0% ogółu dojeżdżających w kraju (w 2011 r. było to 363,2 tys., tj. 11,6%). Liczba przyjeżdżających do pracy była tu większa od liczby wyjeżdżających, a iloraz przepływów związanych z zatrudnieniem wyniósł 1,28 i należał do najwyższych w Polsce.

Niniejsza informacja sygnałna powstała w oparciu o wyniki badania statystycznego dojazdów do pracy zrealizowanego metodą mieszaną, tj. z wykorzystaniem danych zebranych od respondentów w ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021) oraz danych pochodzących z rejestrów administracyjnych (Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Ministerstwa Finansów). Przy zestawianiu wyników uzyskanych w różnych edycjach badania dojazdów do pracy trzeba pamiętać, że w warstwie wykorzystanych źródeł bieżące badanie różni się od przeprowadzonych wcześniej (opartych wyłącznie o informacje z rejestrów administracyjnych). Populacją wejściową dla badania dojazdów do pracy w 2021 r. była zbiorowość pracowników najemnych (ustalona na podstawie ludności według definicji krajowej). Zgodnie z przyjętą metodyką badania, uwzględnione zostały przepływy między gminami danego województwa i innych województw, w tym również między częścią miejską i wiejską we wszystkich gminach miejsko-wiejskich.

Dojeżdżający do pracy

Zgodnie z wynikami zebranymi w NSP 2021 w województwie wielkopolskim liczba pracowników najemnych dojeżdżających do pracy poza gminę zamieszkania obejmowała 572,6 tys. osób (wobec 363,2 tys. w 2011 r.), co stanowiło 42,7% ogółu zatrudnionych.

Mapa 1. Dojeżdżający do pracy według województw



W skali kraju dojeżdżający do pracy w wielkopolskim stanowili 11,0%, a większy udział miały tylko województwa mazowieckie i śląskie

Wielkopolskie należało do grona województw o największej mobilności mieszkających tam pracowników najemnych (2. miejsce za podkarpackim – 44,5%), większej niż przeciętnie w Polsce (37,7%). Dojeżdżający do pracy stanowili tu 11,0% wszystkich dojeżdżających pracowników najemnych w kraju. Większy udział miały tylko województwa mazowieckie (14,1%) i śląskie (13,6%). We wszystkich regionach przeważały dojazdy odbywające się w granicach administracyjnych województwa. W wielkopolskim przemieszczający się w związku z pracą wewnątrz województwa stanowili 91,6%.

Podobnie jak w pozostałych województwach (z wyjątkiem śląskiego), wśród ogółu dojeżdżających do pracy w wielkopolskim przeważały osoby zamieszkujące tereny wiejskie. Ich udział kształtował się na poziomie 61,8% i był większy niż przeciętnie w kraju (58,5%). Mieszkańcy wsi byli bardziej mobilni w przypadku dojazdów wewnątrzwojewódzkich (w tej grupie stanowili oni 63,0%). Znacznie bardziej wyrównane proporcje (przy niewielkiej przewadze mieszkańców miast) obserwowano w przypadku dojazdów poza obszar województwa (dojeżdżający pracownicy najemni mieszkający na wsi stanowili 48,9%, a w miastach 51,1%). Z perspektywy miejsca pracy, dla większości zatrudnionych cel dojazdu stanowiły miasta. Odsetek Wielkopolan dojeżdżających do pracy w miastach wynosił 63,5% i był najmniejszy w kraju (przy średniej na poziomie 74,9%). Konsekwentnie, w województwie wielkopolskim odnotowano największy w skali kraju odsetek dojeżdżających do pracy na obszary wiejskie (36,5% wobec 25,1% przeciętnie w Polsce).

Częściej do pracy dojeżdżali mieszkańcy obszarów wiejskich. Wśród przemieszczających się w granicach województwa ich udział wynosił 63,0%

Tablica 1. Dojeżdżający do pracy w województwie wielkopolskim według lokalizacji miejsca pracy, płci i miejsca zamieszkania

Wyszczególnienie	Dojeżdżający do pracy		
	ogółem	wewnątrz województwa	poza granice województwa
Ogółem	572606	524770	47836
mężczyźni	305390	277638	27752
kobiety	267216	247132	20084
Miasta	218721	194299	24422
Wieś	353885	330471	23414

W wielkopolskim, tak jak we wszystkich województwach, na dojazdy do pracy częściej decydowali się mężczyźni. Ich odsetek nieznacznie przekraczał średni udział mężczyzn dojeżdżających do pracy w kraju (53,3% wobec 52,8%). Największy udział obserwowano w województwach kujawsko-pomorskim i śląskim (po 55,0%). Mężczyźni przeważali zarówno wśród dojeżdżających do pracy na obszarze województwa wielkopolskiego, jaki i poza jego granice, przy czym w tej drugiej grupie ich przewaga była większa (odpowiednio 58,0% wobec 52,9% wewnątrz województwa). Struktura zatrudnionych dojeżdżających do pracy uwzględniająca podział na płeć pokazuje zróżnicowanie udziałów w poszczególnych grupach wieku. Mężczyźni przeważali we wszystkich grupach, w tym najbardziej w dwóch najstarszych (55–64 lata oraz 65 lat i więcej), gdzie stanowili odpowiednio 61,4% i 67,0%. Ich dominacja w tych grupach wynika przede wszystkim z niższego wieku emerytalnego kobiet. Najmniejsza różnica wystąpiła w grupie 25–34 lata, gdzie udział mężczyzn wyniósł 51,2%, a kobiet 48,8%. Tak wśród mężczyzn, jak i kobiet najbardziej mobilne były grupy wieku 25–34 oraz 35–44 lata.

Na dojazdy do pracy częściej decydowali się mężczyźni (53,3%). Większą przewagę liczebną mężczyzn obserwowano w grupie dojeżdżających poza granice województwa (58,0%)

Tablica 2. Dojeżdżający do pracy w województwie wielkopolskim według płci i grup wieku

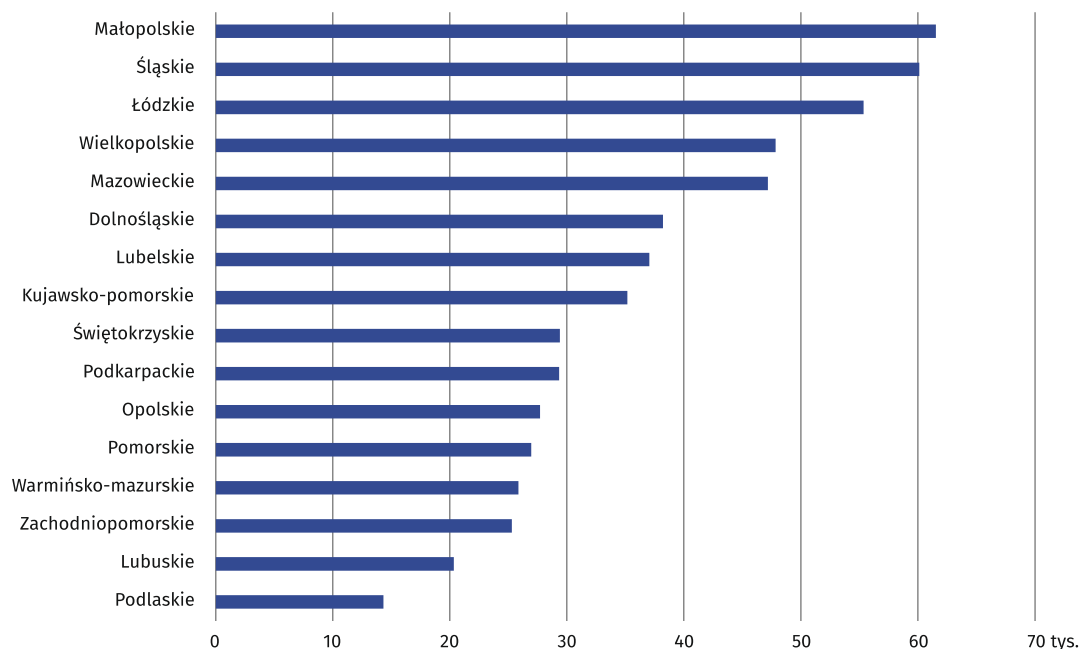
Grupy wieku	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem	572606	305390	267216
	w % ogółem		
24 lata i mniej	11,2	11,5	11,0
25–34	25,6	24,6	26,8
35–44	28,5	27,6	29,4
45–54	20,7	20,0	21,4
55–64	11,9	13,7	9,8
65 lat i więcej	2,2	2,7	1,5

Najbardziej mobilne były grupy wieku 25–34 oraz 35–44 lata

Wyjeżdżający do pracy

W 2021 r. do pracy poza obszar województwa wielkopolskiego wyjeżdżało 47,8 tys. pracowników najemnych (w 2011 r. 40,3 tys.). W skali kraju stanowiło to 8,2%, a więcej wyjeżdżających obserwowano tylko w trzech województwach: małopolskim (61,5 tys.), śląskim (60,1 tys.) i łódzkim (55,4 tys.).

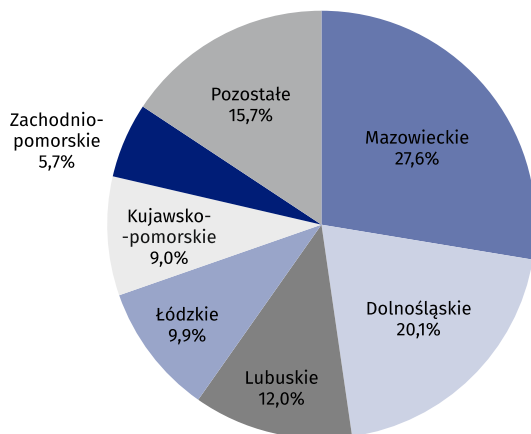
Wykres 1. Wyjeżdżający do pracy z województw



Główny cel wyjazdów do pracy dla pracowników najemnych z wielkopolskiego stanowiło województwo mazowieckie, dokąd kierowało się 27,6% ogółu wyjeżdżających poza granice województwa. Stosunkowo licznie Wielkopolanie wyjeżdżali też do województw sąsiednich – dolnośląskiego (20,1%) i lubuskiego (12,0%). Najrzadziej natomiast celem wyjazdów do pracy były dla nich województwa: podlaskie (0,3%), podkarpackie i świętokrzyskie (po 0,6%) oraz warmińsko-mazurskie (0,7%).

Blisko 30% ogółu wyjeżdżających w celach zarobkowych z wielkopolskiego kierowało się do województwa mazowieckiego

Wykres 2. Kierunki wyjazdów do pracy z województwa wielkopolskiego



Struktura wyjeżdżających do pracy poza obszar województwa wielkopolskiego, według kryterium miejsca zamieszkania, wskazuje na dość wyrównane udziały z niewielką przewagą zatrudnionych pochodzących z miast (51,1% ogółu wyjeżdżających wobec 48,9% w przypadku terenów wiejskich). Podobny układ, przy większej różnicy udziałów, obserwowano w większości województw. Największy udział grupa pracowników najemnych pochodzący z miast miała wśród wyjeżdżających z województw śląskiego (72,1%) i pomorskiego (65,5%), przy średnim udziale w kraju na poziomie 55,3%. Większy odsetek zatrudnionych pochodzących z terenów wiejskich zaobserwowano w 4 województwach: świętokrzyskim, gdzie ta przewaga sięgała 16,0 p.proc. (58,0% wobec 42,0%), a także podkarpackim (56,7% wobec 43,3%), lubelskim (55,1% wobec 44,9%) i małopolskim (50,4% wobec 49,6%).

Zdecydowana większość zatrudnionych wyjeżdżających z województwa wielkopolskiego udawała się do pracy w miastach, a odsetek takich przemieszczeń nie odbiegał znacząco od średniej dla Polski (78,5% wobec 80,9% przeciętnie w kraju).

Wśród wyjeżdżających do pracy poza granice województwa dominowali mężczyźni, których udział wynosił 58,0% i był zbliżony do średniej krajowej (58,6%). Kobiety na pracę poza województwem zamieszkania decydowały się rzadziej (42,0% wobec 41,4% w kraju).

Wyjeżdżający do pracy poza obszar województwa wielkopolskiego w podobnym zakresie reprezentowali obszary wiejskie i miasta

Tablica 3. Wyjeżdżający do pracy poza granice województwa wielkopolskiego według płci i wieku

Grupy wieku	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem	47836	27752	20084
	w % ogółem		
24 lata i mniej	14,5	13,1	16,6
25-34	26,4	24,5	29,1
35-44	24,1	25,1	22,7
45-54	17,5	18,7	15,8
55-64	12,3	13,5	10,7
65 lat i więcej	5,2	5,2	5,1

Stosunkowo najbardziej wyrównane proporcje pod względem płci, wśród wyjeżdżających poza granice województwa wielkopolskiego, charakteryzowały grupę osób najmłodszych, w wieku 24 lata i mniej, gdzie mężczyźni stanowili 52,1%, a kobiety 47,9%. Dla porównania w przedziale 55–64 lata, w którym zawiera się początek wieku emerytalnego kobiet (od 60 lat), udziały obu płci były znacznie bardziej zróżnicowane (odpowiednio mężczyźni 63,6%, a kobiety 36,4%).

W grupie wszystkich gmin województwa wielkopolskiego największą liczbą pracowników najemnych wyjeżdżających do pracy do innych gmin wyróżniał się Poznań – stolica regionu. W 2021 r. w celach zarobkowych wyjeżdżało stąd 40,7 tys. osób, co stanowiło 7,1% ogółu wyjeżdżających do pracy i 18,6% pracowników najemnych wyjeżdżających z miast. Wśród mieszkańców terenów wiejskich najwięcej pracowników najemnych wyjeżdżało do pracy z gminy Komorniki – 9,5 tys. osób, tj. 1,7% ogółu wyjeżdżających i 2,7% wszystkich wyjeżdżających z terenów wiejskich. W strukturze wyjeżdżających do pracy, uwzględniającej rodzaj gminy zamieszkania, blisko połowę stanowili zatrudnieni pochodzący z gmin miejsko-wiejskich, przy czym odsetek mieszkających w części wiejskiej tych gmin wynosił 28,7%, a w miastach 20,2%. Udział wyjeżdżających z gmin wiejskich sięgał 33,1%, natomiast z gmin miejskich – 18,0%.

Tablica 4. Gminy województwa wielkopolskiego z największą liczbą wyjeżdżających do pracy

Lokata	Gmina zamieszkania	Rodzaj gminy	Wyjeżdżający do pracy	
			ogółem	w % ogółu wyjeżdżających do pracy z gmin województwa wielkopolskiego
1.	Poznań	miejska	40718	7,1
2.	Komorniki	wiejska	9493	1,7
3.	Luboń	miejska	9016	1,6
4.	Dopiewo	wiejska	8686	1,5
5.	Swarzędz – obszar wiejski	miejsko-wiejska	7759	1,4
6.	Czerwonak	wiejska	7331	1,3
7.	Swarzędz – miasto	miejsko-wiejska	7163	1,3
8.	Ostrów Wielkopolski	miejska	6371	1,1
9.	Gniezno	miejska	6356	1,1
10.	Kalisz	miejska	6348	1,1

Najwięcej osób wyjeżdżało do pracy z Poznania, Lubonia i Swarzędza, a spośród gmin wiejskich – z Komornik, Dopiewa i Czerwonaka

Pracownicy najemni wyjeżdżający do pracy poza granice województwa wielkopolskiego kierowali się głównie do dużych miast. Najczęściej decydowali się na wyjazd do pracy na terenie Warszawy (11,3 tys. osób, tj. 23,7%). Stosunkowo licznie wyjeżdżali też do Wrocławia (4,6 tys. osób) i Łodzi (1,3 tys. osób).

Wyjeżdżający poza granice województwa udawali się do pracy głównie do miast wojewódzkich

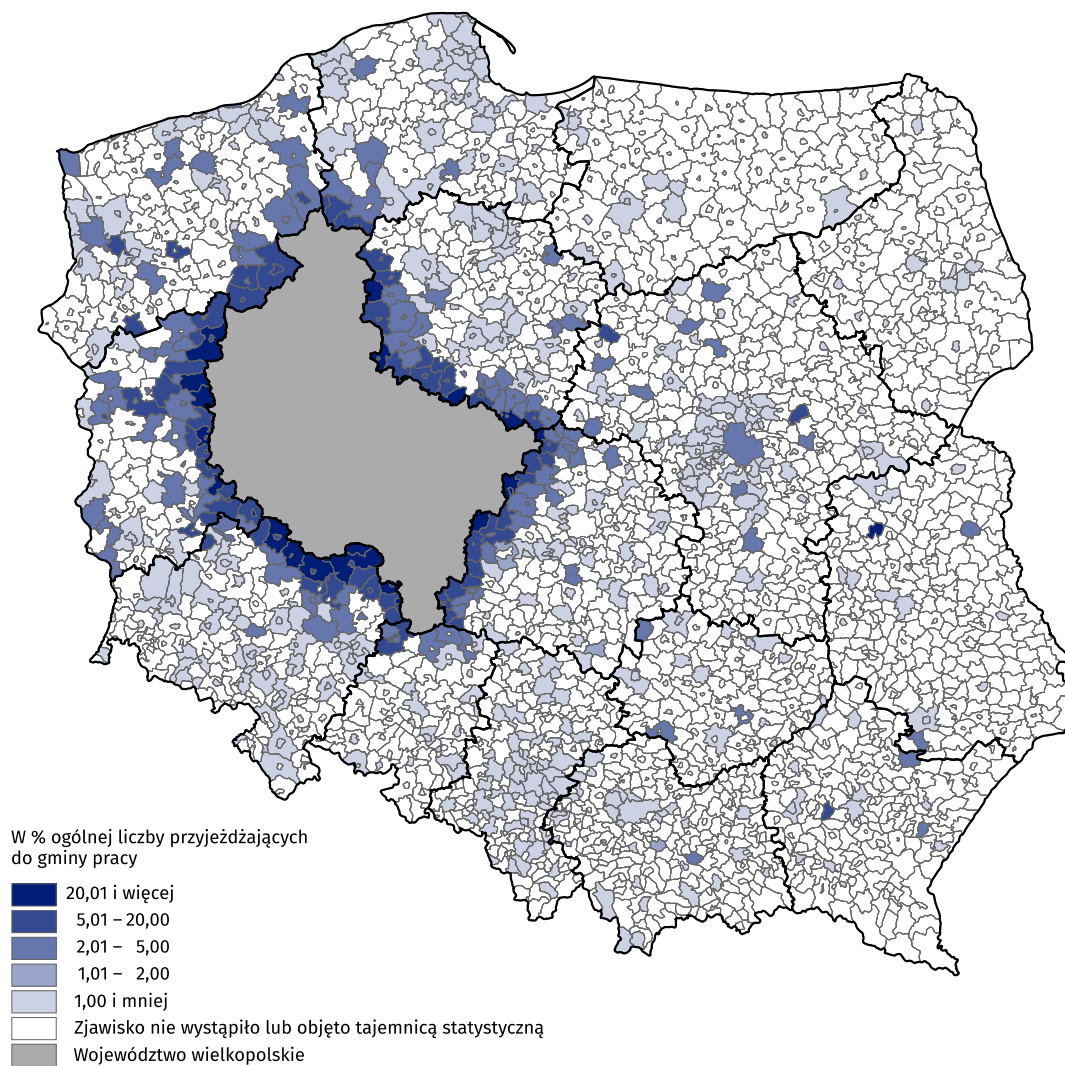
Tablica 5. Gminy z największą liczbą przyjeżdżających do pracy z województwa wielkopolskiego

Lo- kata	Gmina pracy	Rodzaj gminy	Województwo pracy	Liczba przyjeżdżających do pracy z gmin województwa wielkopolskiego	W % ogółu wyjeżdżających do pracy z województwa wielkopolskiego
1.	Warszawa	miejska	Mazowieckie	11323	23,7
2.	Wrocław	miejska	Dolnośląskie	4632	9,7
3.	Łódź	miejska	Łódzkie	1305	2,7
4.	Zbąszynek – obszar wiejski	miejsko-wiejska	Lubuskie	1130	2,4
5.	Bydgoszcz	miejska	Kujawsko-pomorskie	972	2,0
6.	Kraków	miejska	Małopolskie	894	1,9
7.	Szczecin	miejska	Zachodniopomorskie	869	1,8
8.	Gdańsk	miejska	Pomorskie	736	1,5
9.	Wałcz	miejska	Zachodniopomorskie	502	1,0
10.	Zbąszynek – miasto	miejsko-wiejska	Lubuskie	493	1,0

Analiza wyjazdów poza obszar województwa, prowadzona z perspektywy gminy pracy, wskazuje, że największy udział w zbiorowości przyjeżdżających w celach zarobkowych (około 50%) Wielkopolanie mieli w sąsiednich województwach – lubuskim, dolnośląskim i łódzkim, m.in. w gminach Pszczew (powiat międzyszecki) – 54,8% ogółu przyjeżdżających do tej gminy do pracy, Cieszków (powiat milicki) – 51,2%, Zbąszynek (powiat świebodziński) – 53,7% w mieście i 49,2% na obszarze wiejskim, Goszczanów (powiat sieradzki) – 48,1% oraz Uniejów w części wiejskiej (powiat poddębicki) – 47,2%. Obraz ten potwierdza poniższa mapa (Mapa 2).

Wielkopolanie największy udział w zbiorowości przyjeżdżających do pracy mieli w graniczących z wielkopolskim gminach z sąsiednich województw: lubuskiego, dolnośląskiego i łódzkiego

Mapa 2. Wyjeżdżający do pracy z województwa wielkopolskiego według gmin^a



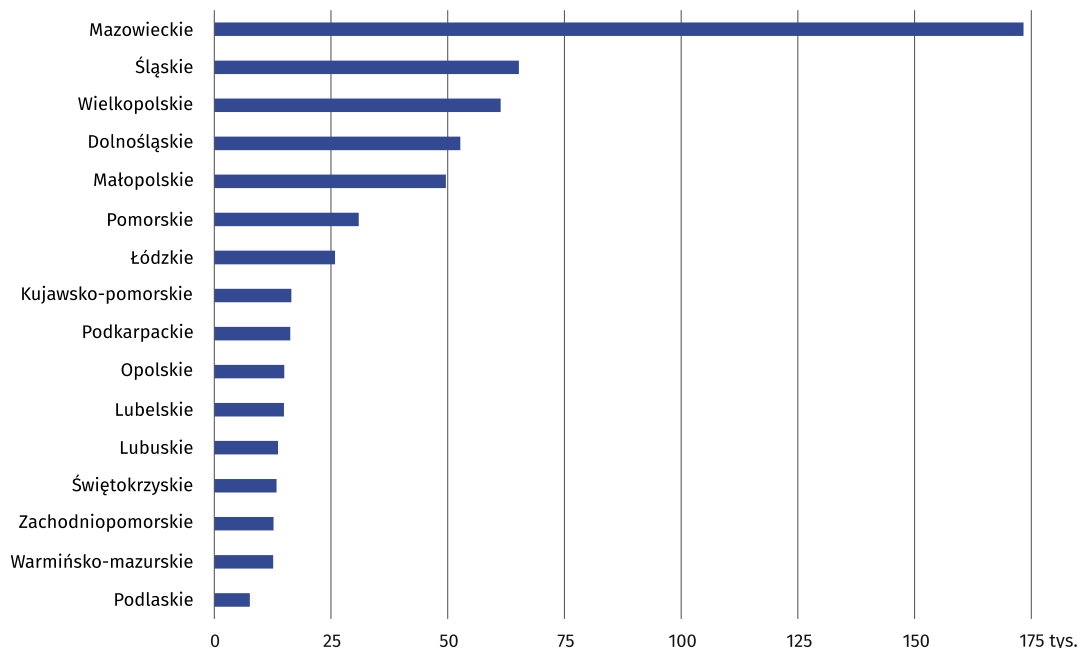
a Z uwzględnieniem podziału na część miejską i wiejską w gminach miejsko-wiejskich.

Przyjeżdżający do pracy

W 2021 r. do pracy w województwie wielkopolskim przyjeżdżało 61,3 tys. pracowników najemnych z innych województw (w 2011 r. było to 46,0 tys.). Pod względem liczby przyjeżdżających wielkopolskie, z udziałem 10,5%, należało do ścisłej czołówki za mazowieckim (29,8%) i śląskim (11,2%).

Pod względem liczby przyjeżdżających do pracy wielkopolskie należało do ścisłej czołówki z mazowieckim i śląskim

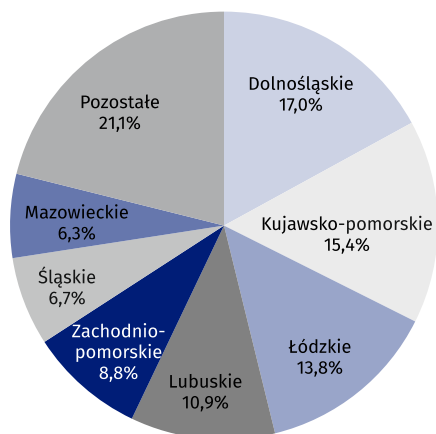
Wykres 3. Przyjeżdżający do pracy do województw



Wielkopolskie stanowiło cel przyjazdu szczególnie dla mieszkańców sąsiednich województw. Najwięcej pracowników najemnych pochodziło z dolnośląskiego (10,4 tys. osób, tj. 17,0%), kujawsko-pomorskiego (9,4 tys., tj. 15,4%), łódzkiego (8,4 tys., tj. 13,8%) i lubuskiego (6,7 tys., tj. 10,9%). Najrzadziej zatrudnienie znajdowali tu natomiast mieszkańcy województw podlaskiego (0,7 tys., tj. 1,1%) i świętokrzyskiego (0,9 tys., tj. 1,4%). W porównaniu z poprzednimi badaniami kierunki przyjazdów nie zmieniły się zasadniczo, różnica dotyczyła jedynie ich natężenia.

Do pracy w województwie wielkopolskim najczęściej przyjeżdżali mieszkańcy sąsiednich województw

Wykres 4. Kierunki przyjazdów do pracy do województwa wielkopolskiego



W 2021 r. w populacji zatrudnionych przyjeżdżających do pracy w województwie wielkopolskim mobilność mieszkańców miast i obszarów wiejskich była porównywalna, odpowiednio 53,7% – przyjeżdżający z miast i 46,3% – pochodzący z terenów wiejskich wobec 55,3% i 44,7% przeciętnie w kraju (w 2011 r. mobilność mieszkańców miast była zdecydowanie większa niż mieszkających na terenach wiejskich, co potwierdzają bardziej zróżnicowane udziały, odpowiednio: 57,8% wobec 42,2% w województwie wielkopolskim oraz 60,5% wobec 39,5% w kraju).

Wśród przyjeżdżających do pracy udziały mieszkańców miast i wsi nie różniły się znacząco

Ze względu na lokalizację miejsca pracy, dla pracowników najemnych spoza województwa wielkopolskiego zdecydowanie częściej cel przyjazdu stanowiły miasta (61,8% wobec 38,2% w przypadku terenów wiejskich), chociaż przewaga miast była tu mniejsza niż przeciętnie w kraju (80,9% wobec 19,1%) i najmniejsza wśród województw.

W zbiorowości przyjeżdżających do pracy bardziej mobilni byli mężczyźni (55,1% wobec 44,9% w przypadku kobiet). W kraju ich udział był nieco większy (58,6%).

Dla pracowników najemnych spoza wielkopolskiego zdecydowanie częściej cel przyjazdu stanowiły miasta, ale wśród ogółu województw różnica między udziałem miast a terenów wiejskich była tu najmniejsza

Tablica 6. Przyjeżdżający do pracy spoza województwa według płci i wieku

Grupy wieku	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Ogółem	61316	33766	27550
	w % ogółem		
24 lata i mniej	19,2	16,2	23,0
25–34	29,0	27,7	30,7
35–44	24,0	25,1	22,6
45–54	16,0	17,3	14,3
55–64	9,2	10,8	7,1
65 lat i więcej	2,6	2,9	2,3

Struktura przyjeżdżających do pracy do województwa wielkopolskiego, ze względu na kryterium wieku, była zbliżona do obserwowanej w kraju. Najbardziej mobilne były osoby w wieku 25–34 lata (17,8 tys. osób) i 35–44 lata (14,7 tys.), przy czym dotyczyło to zarówno mężczyzn, jak i kobiet.

Tablica 7. Gminy z największą liczbą wyjeżdżających do pracy do województwa wielkopolskiego

Lo- kata	Gmina zamieszkania	Rodzaj gminy	Województwo zamieszkania	Liczba wyjeź- dżających do pracy na tere- nie wojewódz- twa wielko- polskiego	W % ogółu przyjeżdżają- cych spoza województwa wielkopól- skiego
1.	Wrocław	miejska	Dolnośląskie	1328	2,2
2.	Warszawa	miejska	Mazowieckie	1156	1,9
3.	Łódź	miejska	Łódzkie	938	1,5
4.	Błaszki – obszar wiejski	miejsko- -wiejska	Łódzkie	811	1,3
5.	Bydgoszcz	miejska	Kujawsko-pomorskie	798	1,3
6.	Szczecin	miejska	Zachodniopomorskie	718	1,2
7.	Góra – obszar wiejski	miejsko- -wiejska	Dolnośląskie	621	1,0
8.	Syców – miasto	miejsko- -wiejska	Dolnośląskie	601	1,0
9.	Góra – miasto	miejsko- -wiejska	Dolnośląskie	593	1,0
10.	Mogilno – obszar wiejski	miejsko- -wiejska	Kujawsko-pomorskie	587	1,0

Analizując dojazdy do pracy w ujęciu gminnym, należy stwierdzić, że spoza województwa najliczniej do wielkopolskiego przyjeżdżali mieszkańcy dużych miast: Wrocławia (1,3 tys.), Warszawy (1,2 tys. osób) czy Łodzi (0,9 tys.).

Najbardziej atrakcyjnym miejscem pracy w województwie wielkopolskim był Poznań. W 2021 r. w celach zarobkowych przyjeżdżało tu (zarówno z terenu województwa, jak i spoza jego granic) 106,7 tys. pracowników najemnych, tj. 18,2% wszystkich przyjeżdżających do pracy w wielkopolskich gminach i 29,3% – w miastach. Atrakcyjny rynek pracy stanowiły również obszary wiejskie, a największym zainteresowaniem cieszyła się gmina Tarnowo Podgórne (28,2 tys. osób, tj. 4,8% wszystkich przyjeżdżających w celach zarobkowych do wielkopolskich gmin i 12,7% przyjeżdżających na obszary wiejskie). W ogólnej liczbie pracowników najemnych przyjeżdżających do pracy do gmin w województwie wielkopolskim udział gmin miejskich wynosił 36,2%, a wiejskich – 22,2%. W przypadku gmin miejsko-wiejskich miasta stanowiły miejsce pracy dla 26,0% przyjeżdżających, a obszary wiejskie – dla 15,6%.

Spoza województwa najliczniej do wielkopolskiego przyjeżdżali mieszkańcy dużych miast

Najwięcej osób przyjeżdżało do pracy do Poznania. Spośród gmin wiejskich najsilniejszym ośrodkiem było Tarnowo Podgórne

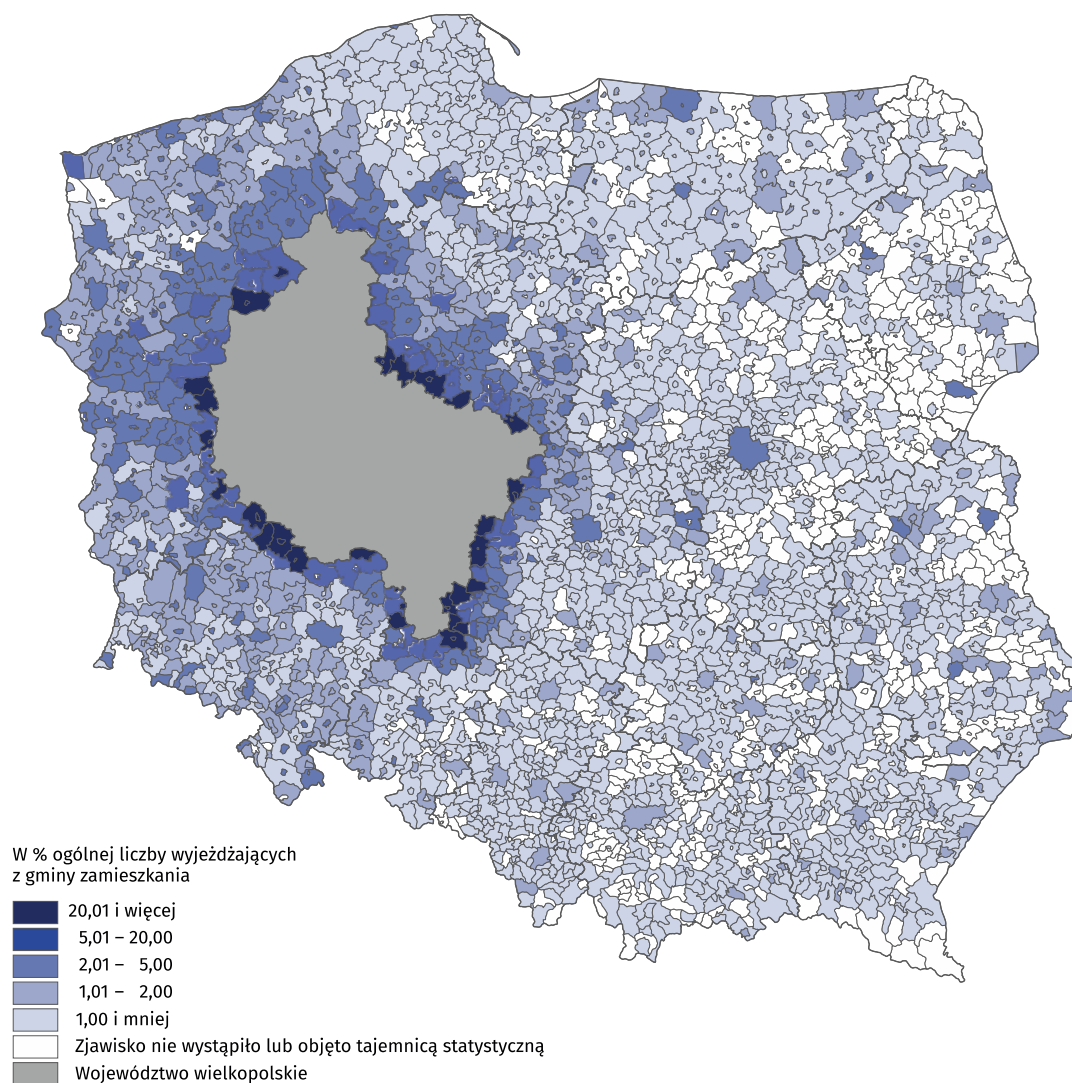
Tablica 8. Gminy województwa wielkopolskiego z największą liczbą przyjeżdżających do pracy

Lokata	Gmina pracy	Rodzaj gminy	Przyjeżdżający do pracy	
			ogółem	w % ogółu przyjeżdżających do pracy w gminach województwa wielkopolskiego
1.	Poznań	miejska	106662	18,2
2.	Tarnowo Podgórne	wiejska	28223	4,8
3.	Kalisz	miejska	15551	2,7
4.	Konin	miejska	13087	2,2
5.	Komorniki	wiejska	12907	2,2
6.	Leszno	miejska	11603	2,0
7.	Ostrów Wielkopolski	miejska	11163	1,9
8.	Kórnik – obszar wiejski	miejsko-wiejska	10996	1,9
9.	Krotoszyn – miasto	miejsko-wiejska	9022	1,5
10.	Piła	miejska	8598	1,5

Biorąc pod uwagę strukturę wyjeżdżających do pracy z gmin zamieszkania, należy zauważyć, że największy odsetek kierujących się do pracy do wielkopolskiego wyróżniały gminy położone w sąsiednich województwach – dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubuskim i łódzkim, co ilustruje poniższy kartogram (Mapa 3). Gminy o największym odsetku pracowników najemnych wyjeżdżających do wielkopolskiego to m.in. Goszczanów (powiat sieradzki) – 60,6% ogółu wyjeżdżających z tej gminy w celach zarobkowych, Janowiec Wielkopolski (powiat żniński) – 60,1% z miasta i 45,2% z obszaru wiejskiego tej gminy, Rogowo (powiat żniński) – 45,6%, Wschowa – miasto (powiat wschowski) – 45,4% oraz Góra – miasto (powiat górowski) – 44,4%.

Największy odsetek kierujących się do pracy do wielkopolskiego wyróżniały gminy ościenne należące do sąsiednich województw: dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubuskiego i łódzkiego

Mapa 3. Przyjeżdżający do pracy do województwa wielkopolskiego według gmin^a

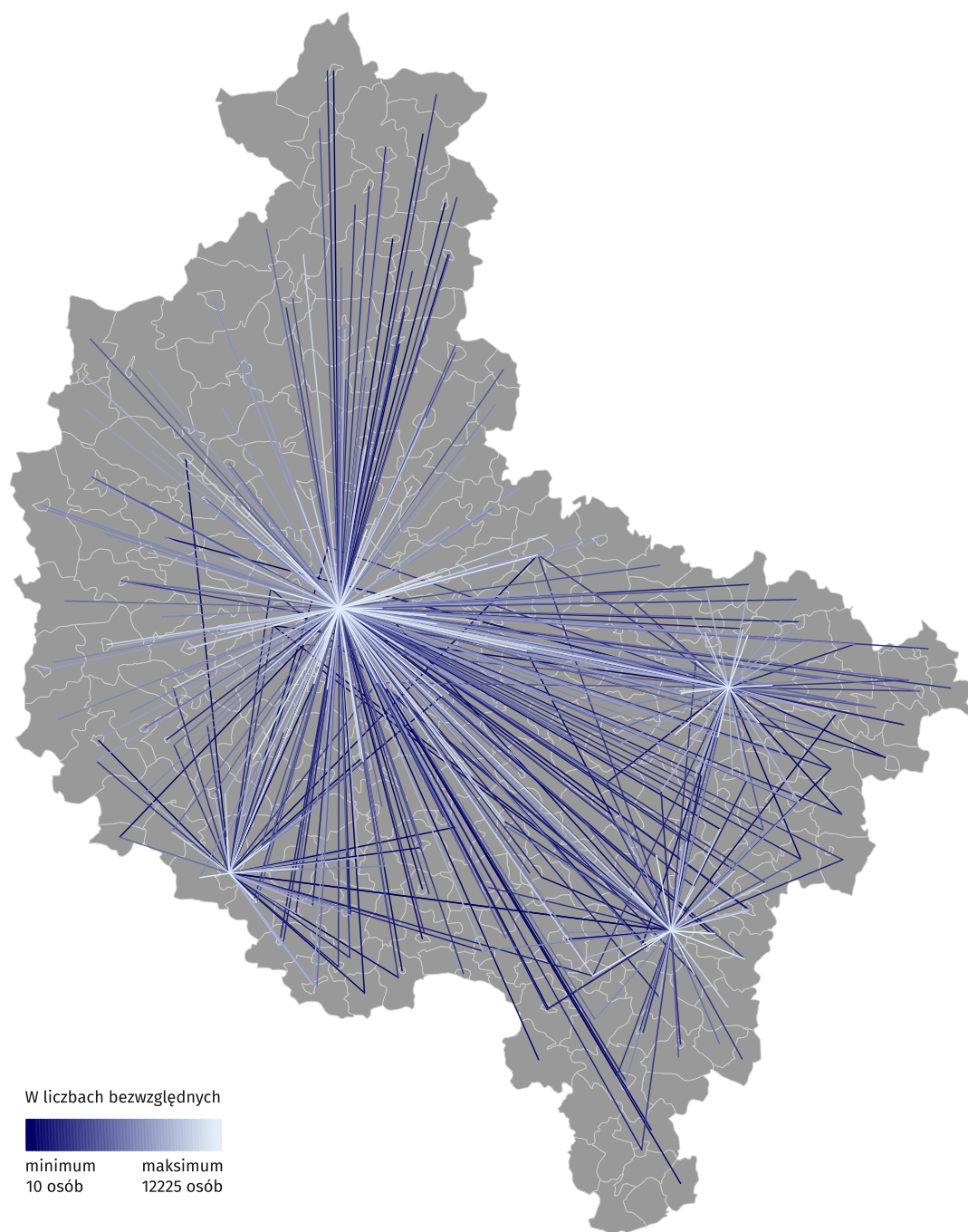


a Z uwzględnieniem podziału na część miejską i wiejską w gminach miejsko-wiejskich.

Analiza tematyki dotyczącej dojazdów do pracy w ujęciu gminnym na obszarze województwa wielkopolskiego pokazuje duże zróżnicowanie intensywności przepływów związanych z zatrudnieniem. Do gmin, gdzie obserwowana mobilność (liczona jako suma pracowników wyjeżdżających do pracy i przyjeżdżających w tym celu) była najbardziej intensywna, należą miasta na prawach powiatu: Kalisz, Konin, Leszno i Poznań. Kierunki przepływów oraz ich natężenie wokół tych 4 miast prezentuje Mapa 4. Dla Kalisza najsilniejszy strumień przepływów obserwowano w kierunku gminy Nowe Skalmierzyce (powiat ostrowski), w tym zwłaszcza w jej części wiejskiej, a także Godziesze Wielkie, Blizanów i Żelazków (gminy sąsiadujące z Kaliszem powiatu kaliskiego). Wokół Konina najwięcej przepływów związanych z pracą dokonywało się między miastem a najbliższymi gminami z powiatu konińskiego: Stare Miasto, Kazimierz Biskupi, Kramsk, Krzymów oraz Ślesin i Golina na obszarach wiejskich. Również Leszno najbardziej intensywną mobilność zawodową łączyło z sąsiadującymi z miastem gminami: Lipno, Świąciechowa, Rydzyna i Osieczna w części wiejskiej oraz Krzemieniewo (powiat leszczyński). Dla Poznania najsilniejszy strumień przepływów przebiegał na kierunku miasto – gminy ościenne, w tym szczególnie Tarnowo Podgórne oraz Komorniki.

W wielkopolskich miastach na prawach powiatu najsilniejszy strumień przepływów przebiegał na kierunku miasto – gminy ościenne

Mapa 4. Przyjeżdżający i wyjeżdżający do pracy do/z Kalisza, Konina, Leszna i Poznania w ramach gmin^a województwa wielkopolskiego



a Z uwzględnieniem podziału na część miejską i wiejską w gminach miejsko-wiejskich.

Wyjeżdżający z Poznania

W 2021 r. z Poznania wyjeżdżało do pracy 40,7 tys. osób (wobec 25,6 tys. w 2011 r.). Ponad dwie trzecie dojeżdżających pracowników najemnych było zatrudnionych na terenach wiejskich, a dla blisko jednej trzeciej miejsce pracy było zlokalizowane w miastach (w 2011 r. udziały były bardziej wyrównane; do miast kierowało się wówczas ok. 45% dojeżdżających pracowników najemnych, a na obszary wiejskie 55%). Dla zdecydowanej większości wyjeżdżających z Poznania w celach zarobkowych (34,4 tys., tj. 84,4%) dojazdy do pracy odbywały się w obrębie województwa wielkopolskiego, przy czym główny kierunek stanowiły gminy ościenne (Tarnowo Podgórne, Komorniki, Suchy Las, Kórnik, Dopiewo, Swarzędz, Luboń, Czerwonak).

Dla większości wyjeżdżających do pracy z Poznania dojazdy odbywały się w obrębie województwa, najczęściej do gmin ościennych

Tablica 9. Gminy z największą liczbą przyjeżdżających do pracy z Poznania

Lo-kata	Gmina pracy	Rodzaj gminy	Województwo pracy	Liczba przyjeżdżających do pracy z Poznania	W % ogółu wyjeżdżających z Poznania
1.	Tarnowo Podgórne	wiejska	Wielkopolskie	8832	21,7
2.	Komorniki	wiejska	Wielkopolskie	4177	10,3
3.	Suchy Las	wiejska	Wielkopolskie	3108	7,6
4.	Warszawa	miejska	Mazowieckie	2718	6,7
5.	Kórnik – obszar wiejski	miejsko-wiejska	Wielkopolskie	2660	6,5
6.	Dopiewo	wiejska	Wielkopolskie	1730	4,2
7.	Swarzędz – obszar wiejski	miejsko-wiejska	Wielkopolskie	1607	3,9
8.	Swarzędz – miasto	miejsko-wiejska	Wielkopolskie	1568	3,9
9.	Luboń	miejska	Wielkopolskie	1511	3,7
10.	Czerwonak	wiejska	Wielkopolskie	1462	3,6

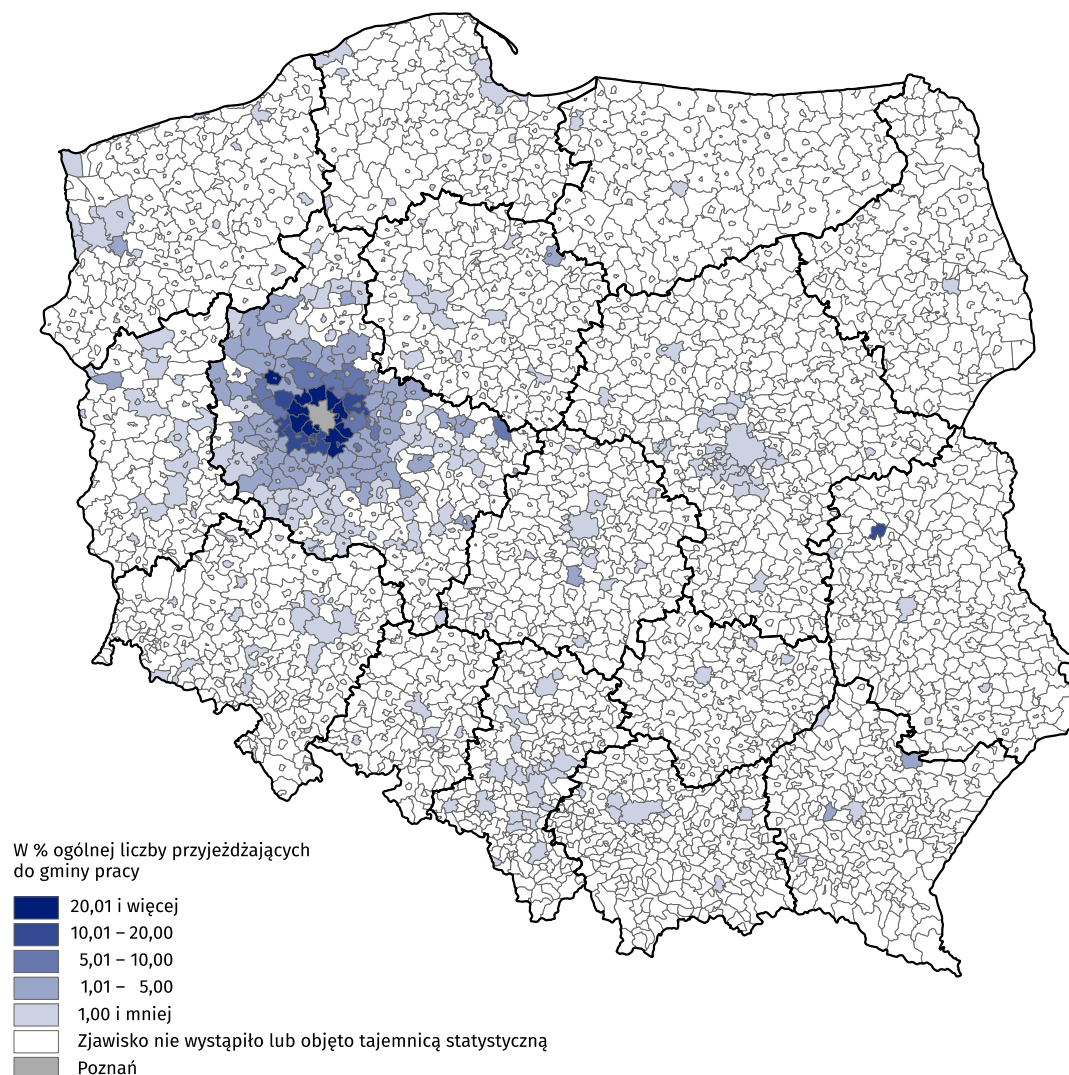
Także z perspektywy gminy pracy mieszkańcy Poznania wyjeżdżający w celach zarobkowych w największym stopniu zasilali zbiorowość przyjeżdżających do pracy w gminach ościennych, co prezentuje poniższy kartogram (Mapa 5). Gminy, w których udział wyjeżdżających do pracy z Poznania był największy, to m.in. Suchy Las – 45,3% ogółu przyjeżdżających do tej gminy w celach zarobkowych, Luboń – 42,2%, Dopiewo – 34,9%, Komorniki – 32,4%, Tarnowo Podgórne – 31,3% i Rokietnica – 30,1%.

Do pracy poza granice województwa wyjeżdżało z Poznania 6,4 tys. osób, tj. 15,6% ogółu wyjeżdżających mieszkańców. Celem tych dojazdów była praca głównie w dużych miastach. Najwięcej pracowników najemnych decydowało się na dojazdy do pracy na terenie Warszawy. W 2021 r. do pracy w stolicy dojeżdżało 2,7 tys. mieszkańców Poznania, czyli 6,7% ogółu wyjeżdżających z miasta w celach zarobkowych i 42,7% wyjeżdżających poza granice województwa. Wśród miast znajdujących się w kręgu zainteresowań pracowników najemnych z Poznania były ponadto m.in. Wrocław (0,5 tys. osób), Kraków (0,3 tys.), Szczecin i Łódź (po ok. 0,2 tys.), Gdańsk i Bydgoszcz (po ok. 0,1 tys.).

W ogólnej liczbie wyjeżdżających do pracy z Poznania przemieszczający się poza granice województwa stanowili 15,6%

Wśród mieszkańców Poznania wyjeżdżających do pracy poza obszar miasta przeważali mężczyźni. W 2021 r. ich udział wyniósł 60,1% i był zbliżony do zanotowanego w 2011 r. Zgodnie z ogólną tendencją również w Poznaniu najbardziej mobilne były grupy wieku 25–34 i 35–44 lata (odpowiednio 12,7 i 11,1 tys. osób, tj. łącznie 58,4% ogółu wyjeżdżających).

Mapa 5. Wyjeżdżający do pracy z Poznania według gmin^a



a Z uwzględnieniem podziału na część miejską i wiejską w gminach miejsko-wiejskich.

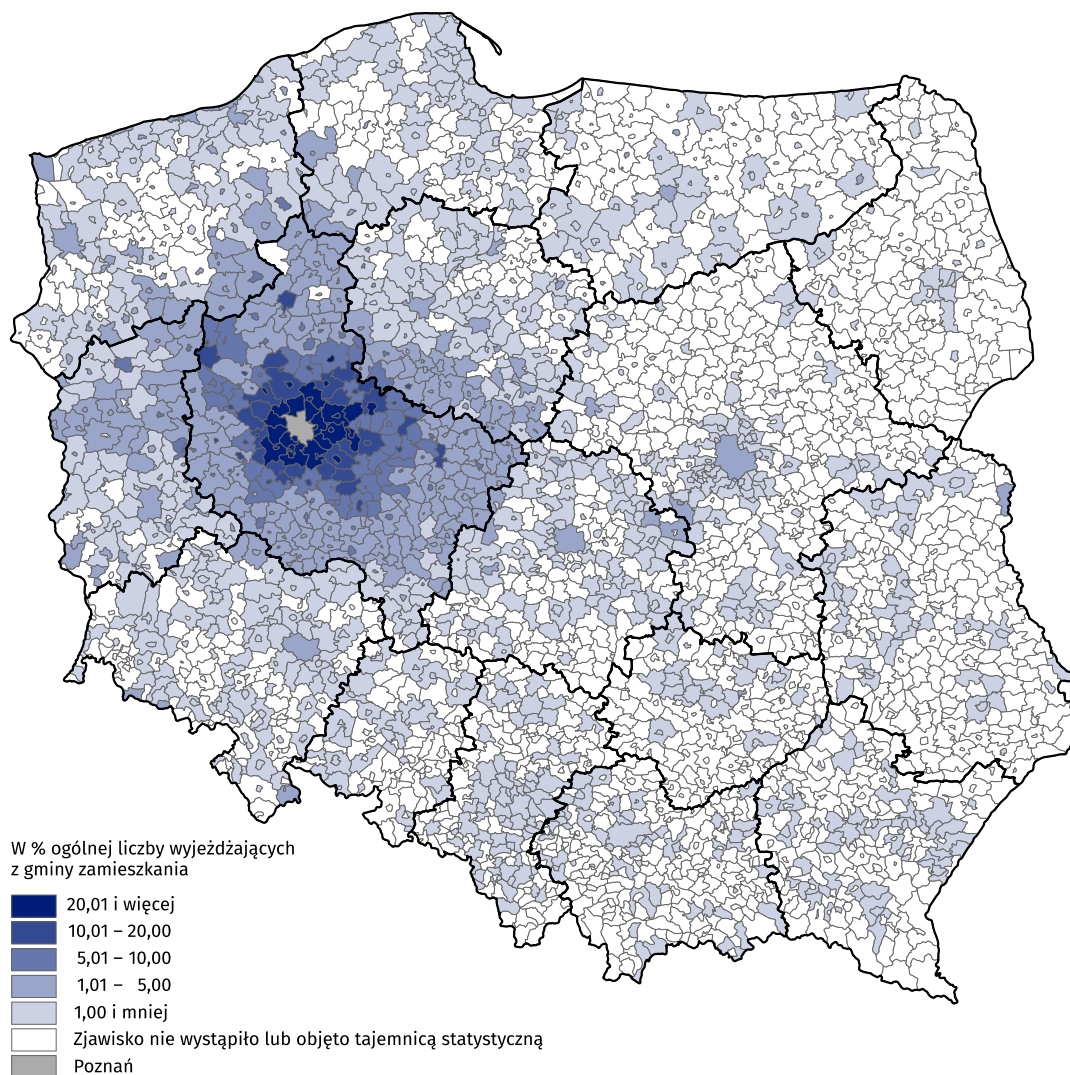
Przyjeżdżający do Poznania

W 2021 r. Poznań stanowił docelowe miejsce pracy dla 106,7 tys. pracowników najemnych (w 2011 r. dla 90,8 tys.). Większość zatrudnionych (91,0 tys., tj. 85,3%) pochodziła z gmin województwa wielkopolskiego, natomiast pozostali (15,6 tys., tj. 14,7%) przyjeżdżali do Poznania z innych województw. Większość przyjeżdżających wywodziła się z terenów wiejskich (59,0%). Pod względem mobilności udziały obu płci były dość wyrównane, z nieznaczną przewagą kobiet (50,8% wobec 49,2%). W poprzednich badaniach bardziej mobilni byli mężczyźni, (w 2011 r. stanowili oni 55,1% ogółu przyjeżdżających do Poznania w celach zarobkowych). Biorąc pod uwagę wiek przyjeżdżających, zgodnie z ogólną tendencją dominowały grupy wieku 25–34 oraz 35–44 lata, z przewagą „starszej” grupy (odpowiednio 25,4% i 28,5%).

Największy strumień pracowników najemnych kierował się do Poznania z gmin okalających miasto, najwięcej z Komornik (6,1 tys.), Lubonia (5,7 tys.), Czerwonaka (5,2 tys.) i Dopiewa (5,0 tys.), Swarzędza – w części wiejskiej (4,5 tys.) i miejskiej (4,4 tys.), a także Kórnik – w części wiejskiej (3,9 tys.), Tarnowa Podgórnego (3,4 tys.) oraz Rokietnicy i Suchego Lasu (po ok. 3,2 tys.). W strukturze ogółu wyjeżdżających z tych gmin w celach zarobkowych udział przyjeżdżających do Poznania z sąsiednich gmin przekraczał 50%, co pokazuje poniższa mapa (Mapa 6). Udziały dla wymienionych gmin wahały się od 53,7% w przypadku Rokietnicy do 71,5% w Czerwonaku.

Pracownicy przyjeżdżający z innych województw stanowili 14,7% ogółu przyjeżdżających do pracy na terenie Poznania

Mapa 6. Przyjeżdżający do pracy do Poznania według gmin^a



a Z uwzględnieniem podziału na część miejską i wiejską w gminach miejsko-wiejskich.

Spoza województwa do pracy na terenie Poznania kierowali się przede wszystkim pracownicy najemni mieszkający w dużych miastach. Najliczniejszą grupę stanowili przyjeżdżający z Warszawy (0,6 tys. osób). Na dojazdy do pracy do Poznania decydowali się również m.in. mieszkańcy Łodzi, Wrocławia i Bydgoszczy (po ok. 0,4 tys.), Szczecina (0,3 tys.), Gorzowa Wielkopolskiego, Gdańska, Zielonej Góry czy Krakowa (po ok. 0,2 tys.).

Spoza wielkopolskiego do pracy na terenie Poznania kierowali się przede wszystkim pracownicy najemni z miast wojewódzkich

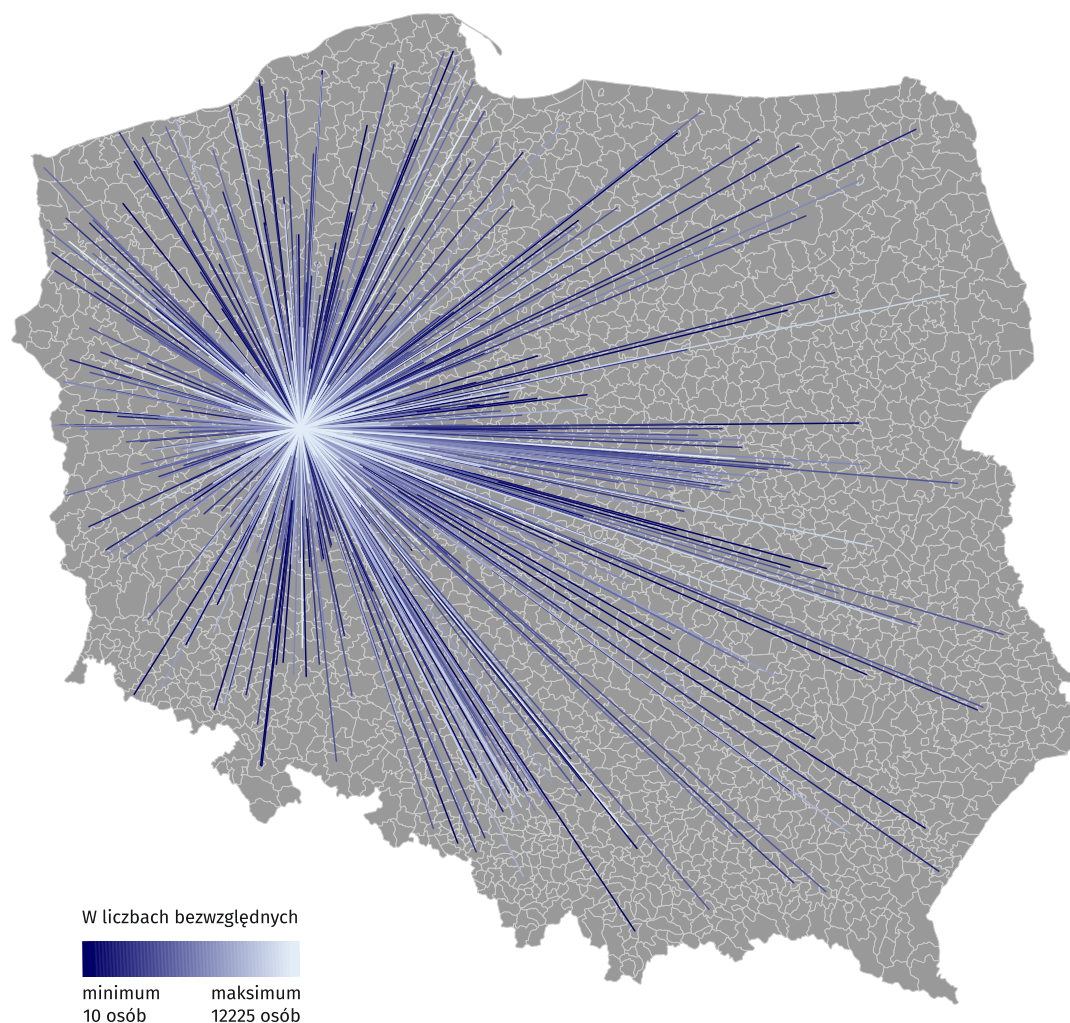
Tablica 10. Gminy spoza województwa wielkopolskiego z największą liczbą wyjeżdżających do pracy do Poznania

Lo- kata	Gmina zamieszkania	Rodzaj gminy	Województwo zamieszkania	Liczba wyjeź- dżających do pracy do Poznania	W % ogółu przyjeżdżają- cych do Pozna- nia spoza wo- jewództwa wielkopól- skiego
1.	Warszawa	miejska	Mazowieckie	590	3,8
2.	Łódź	miejska	Łódzkie	362	2,3
3.	Wrocław	miejska	Dolnośląskie	357	2,3
4.	Bydgoszcz	miejska	Kujawsko-pomorskie	356	2,3
5.	Szczecin	miejska	Zachodniopomorskie	274	1,8
6.	Gorzów Wielko- polski	miejska	Lubuskie	240	1,5
7.	Gdańsk	miejska	Pomorskie	231	1,5
8.	Zielona Góra	miejska	Lubuskie	214	1,4
9.	Kraków	miejska	Małopolskie	202	1,3
10.	Toruń	miejska	Kujawsko-pomorskie	161	1,0

Kierunki oraz natężenie przepływów ludności związanych z zatrudnieniem dla Poznania w skali całego kraju prezentuje Mapa 7. Najsilniejszy strumień połączeń obejmuje oczywiście gminy województwa wielkopolskiego, zwłaszcza te położone w najbliższym sąsiedztwie miasta, jak Tarnowo Podgórne, Komorniki, Dopiewo, Czerwonak, Suchy Las czy Swarzędz (w części wiejskiej i mieście). Poza województwem największą mobilność obserwowano między Poznaniem a Warszawą (łącznie 3,3 tys. przyjeżdżających i wyjeżdżających na tym kierunku), Wrocławiem (0,8 tys.) oraz Łodzią, Bydgoszczą, Szczecinem i Krakowem (po 0,5 tys.).

Poza województwem wielkopolskim największe strumienie przepływów między Poznaniem obserwowano na kierunkach z Warszawą, Wrocławiem, Łodzią, Bydgoszczą, Szczecinem i Krakowem

Mapa 7. Przyjeżdżający i wyjeżdżający do pracy do/z Poznania według gmin^a



a Z uwzględnieniem podziału na część miejską i wiejską w gminach miejsko-wiejskich.

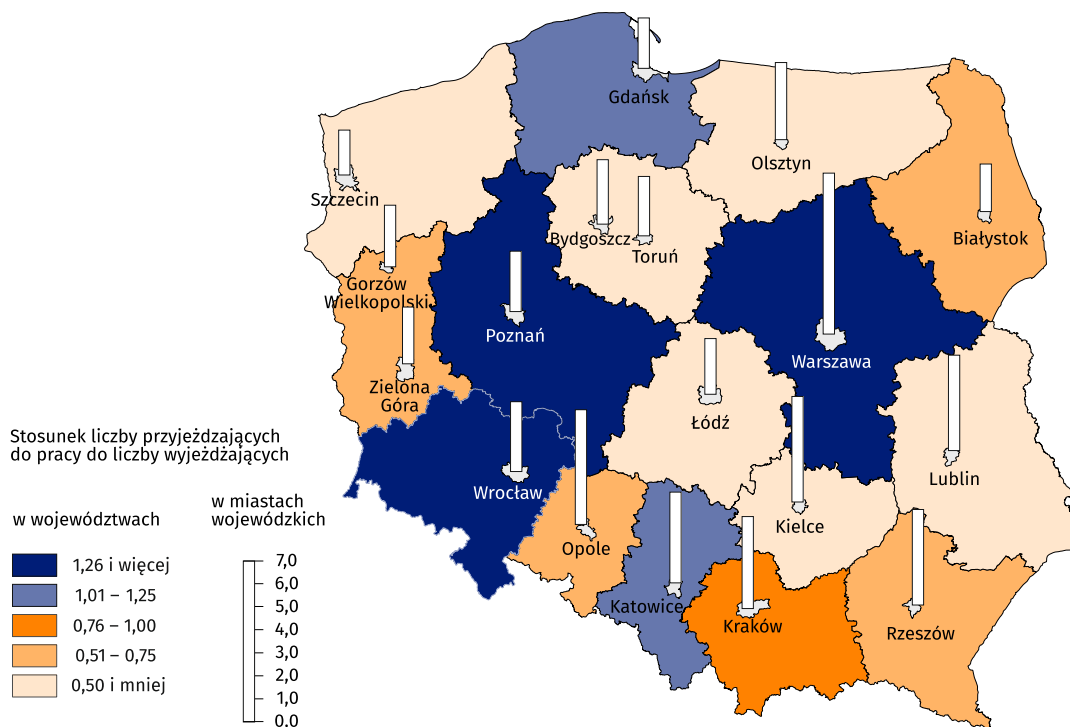
Iloraz przepływów

Miernikiem informującym o stopniu atrakcyjności rynku pracy na danym obszarze jest iloraz przepływów, czyli stosunek liczby przyjeżdżających do pracy do liczby wyjeżdżających w tym celu. W 2021 r. nadwyżkę przyjeżdżających nad wyjeżdżającymi odnotowało pięć województw, w tym wielkopolskie. Najbardziej atrakcyjnym rynkiem pracy było województwo mazowieckie, gdzie liczba przyjeżdżających blisko 4-krotnie przewyższała liczbę wyjeżdżających (3,67).

W wielkopolskim wskaźnik kształtował się zdecydowanie niżej, ale był wyższy od zanotowanego w poprzednim spisie (1,28 wobec 1,14 w 2011 r.). Przewagę przyjeżdżających nad wyjeżdżającymi do pracy odnotowały jeszcze trzy województwa: dolnośląskie, gdzie iloraz przepływów wyniósł 1,38, pomorskie – 1,15 i śląskie – 1,08. Najmniej atrakcyjne w takim ujęciu były województwa lubelskie i świętokrzyskie, gdzie wyjeżdżających do pracy poza granice województwa było ponad 2-krotnie więcej niż przyjeżdżających, a iloraz wyniósł odpowiednio 0,40 i 0,45. Niezależnie od wartości wskaźnika liczonego na poziomie województw, we wszystkich miastach wojewódzkich liczba przyjeżdżających do pracy była większa od liczby wyjeżdżających w tym celu, a relacja tych dwóch wielkości kształtowała się od 1,95 w Szczecinie do 6,97 w Warszawie.

Iloraz przepływów związanych z zatrudnieniem w województwie wielkopolskim wyniósł 1,28 i stanowił trzecią wielkość w kraju po mazowieckim (3,67) i dolnośląskim (1,38)

Mapa 8. Iloraz przepływów związanych z zatrudnieniem według województw



Analiza ilorazu przepływów związanych z zatrudnieniem w ujęciu gminnym wskazuje, że nadwyżkę przyjeżdżających do pracy nad wyjeżdżającymi w tym celu poza granice gminy zamieszkania w 2021 r. w województwie wielkopolskim odnotowały 84 spośród 322 jednostek administracyjnych, tj. 26,1%, ponadto w 3 jednostkach obie wartości były prawie równe. W grupie z przewagą przyjeżdżających większość (72,6%) stanowiły miasta.

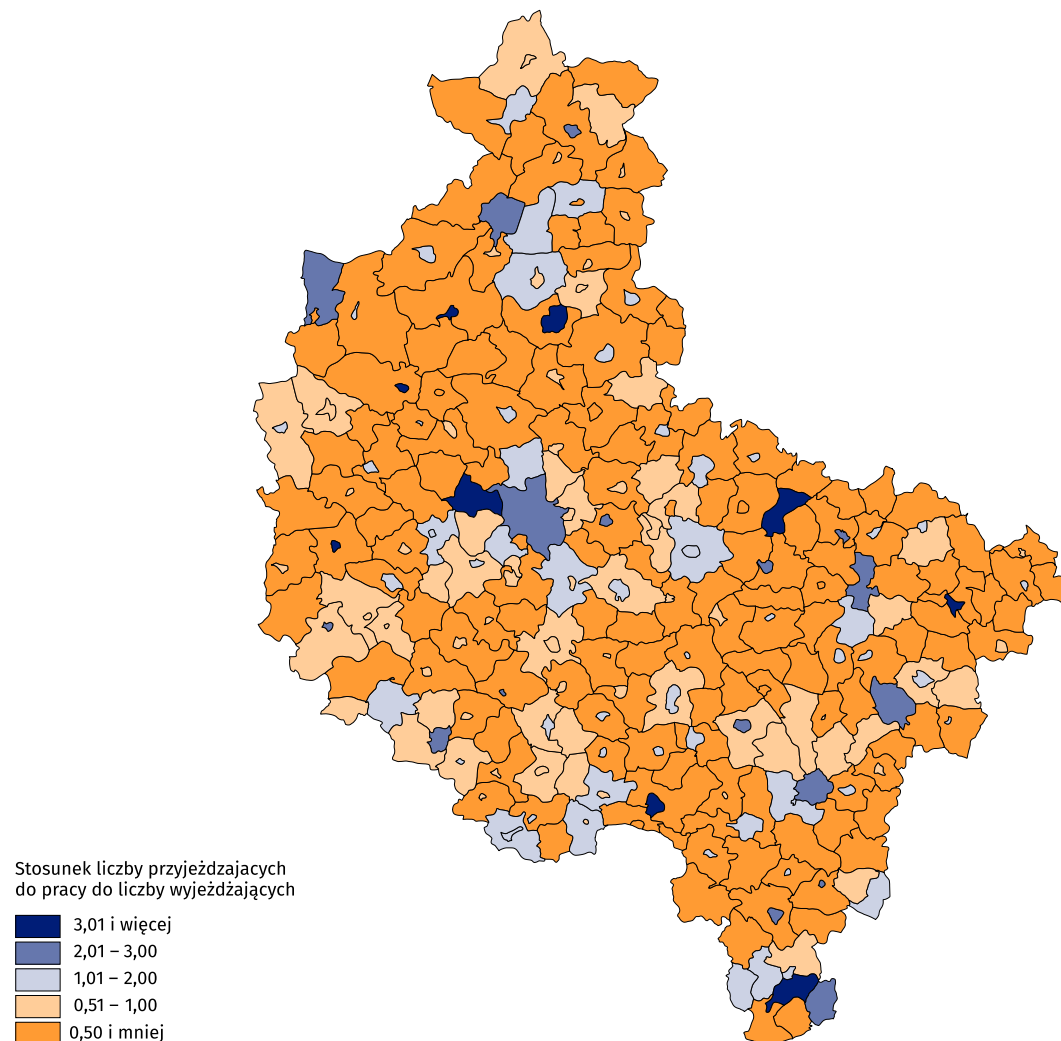
Tablica 11. Gminy województwa wielkopolskiego z największą przewagą liczby przyjeżdżających do pracy nad liczbą wyjeżdżających do pracy

Lokata	Gmina	Rodzaj gminy	Powiat	Iloraz przepływów
1.	Tarnowo Podgórne	wiejska	Poznański	5,40
2.	Wronki – miasto	miejsko-wiejska	Szamotulski	4,51
3.	Koło	miejska	Kolski	4,45
4.	Nowy Tomyśl – miasto	miejsko-wiejska	Nowotomyski	4,21
5.	Krotoszyn – miasto	miejsko-wiejska	Krotoszyński	3,98
6.	Powidz	wiejska	Słupecki	3,94
7.	Budzyń – miasto	miejsko-wiejska	Chodzieski	3,30
8.	Baranów	wiejska	Kępiński	3,28
9.	Czarnków	miejska	Czarnkowsko-trzcianecki	3,16
10.	Kostrzyn – miasto	miejsko-wiejska	Poznański	2,98

Największą siłą przyciągania charakteryzowała się gmina Tarnowo Podgórne, gdzie liczba przyjeżdżających do pracy była ponad 5-krotnie większa od liczby wyjeżdżających

Największą wartość ilorazu przepływów wyróżniła się silna ekonomicznie podpoznańska gmina wiejska Tarnowo Podgórne, gdzie liczba przyjeżdżających do pracy była 5,4-krotnie większa od liczby wyjeżdżających. Wysoki iloraz charakteryzował również miasto Wronki (4,51), gminę miejską Koło (4,45), miasto Nowy Tomyśl (4,21), miasto Krotoszyn (3,98) oraz gminę wiejską Powidz (3,94). Poznań – ze wskaźnikiem 2,62 – na liście gmin z najwyższym ilorazem przepływów znalazł się na miejscu 16.

Mapa 9. Iloraz przepływów związanych z zatrudnieniem według gmin^a



a Z uwzględnieniem podziału na część miejską i wiejską w gminach miejsko-wiejskich.

Najniższe wartości ilorazu przepływów (od 0,08 do 0,15) charakteryzowały gminy i obszary wiejskie, gdzie liczba wyjeżdżających pracowników najemnych wielokrotnie przewyższała liczbę przyjeżdżających tam do pracy. Szczególnie wyróżniały się pod tym względem obszary wiejskie gmin: Ostroróg, Gołańcz, Pызdry, Kłodawa i Pogorzela.

Najniższą wartość ilorazu przepływów związanych z zatrudnieniem stwierdzono dla obszaru wiejskiego gminy Ostroróg, gdzie liczba wyjeżdżających do pracy ponad 12-krotnie przewyższała liczbę przyjeżdżających w tym celu

**Tablica 12. Gminy województwa wielkopolskiego z największą przewagą liczby
wyjeżdżających do pracy nad liczbą przyjeżdżających do pracy**

Lokata	Gmina	Rodzaj gminy	Powiat	Iloraz przepły- wów
1.	Ostroróg – obszar wiejski	miejsko-wiejska	Szamotulski	0,08
2.	Gołańcz – obszar wiejski	miejsko-wiejska	Wągrowiecki	0,10
3.	Pyzdry – obszar wiejski	miejsko-wiejska	Wrzesiński	0,11
4.	Kłodawa – obszar wiejski	miejsko-wiejska	Kolski	0,13
5.	Pogorzela – obszar wiejski	miejsko-wiejska	Gostyński	0,13
6.	Sośnie	wiejska	Ostrowski	0,13
7.	Przedecz – obszar wiejski	miejsko-wiejska	Kolski	0,13
8.	Kramsk	wiejska	Koniński	0,14
9.	Rzgów	wiejska	Koniński	0,15
10.	Szczytniki	wiejska	Kaliski	0,15
11.	Poniec – obszar wiejski	miejsko-wiejska	Gostyński	0,15
12.	Chodów	wiejska	Kolski	0,15

Opracowanie merytoryczne:

Urząd Statystyczny w Poznaniu

Dyrektor Jacek Kowalewski

Tel.: 61 2798 266

Współpraca z Mediami:

Arleta Olbrot

Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych

Tel.: 61 2798 345

e-mail: a.olbrot@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:

Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych

Wojewódzkie Informatorium Statystyczne

Tel.: 61 2798 320, 61 2798 323



poznan.stat.gov.pl



[@Poznan_STAT](https://twitter.com/Poznan_STAT)



[@PoznanSTAT](https://www.facebook.com/PoznanSTAT)



[@UrzadStatystycznywPoznaniu](https://www.youtube.com/@UrzadStatystycznywPoznaniu)

Powiązane opracowania

[Dojazdy do pracy w świetle wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021](#)

[Macierz przepływów ludności związanych z zatrudnieniem – NSP 2021](#)

[Dojazdy do pracy w województwie wielkopolskim w 2016 r.](#)

[Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2016 r.](#)

[Dojazdy do pracy – NSP 2011](#)

Ważniejsze pojęcia

Zatrudnieni (pracownicy najemni) to

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilnoprawnej; do tej grupy należą również praktykanci i stażyści, którzy otrzymywali wynagrodzenie za pracę;
- osoby wykonujące pracę nakładczą (inaczej chałupniczą);
- osoby zatrudnione w rodzinnym gospodarstwie rolnym bądź rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem i jednocześnie otrzymujące za wykonywaną pracę ustalony zarobek lub dochód (niekoniecznie w formie pieniężnej).

Dojeżdżający do pracy to zatrudnieni, dla których gmina zamieszkania jest inna niż gmina, w której zlokalizowane jest ich miejsce pracy.

Wyjeżdżający do pracy to pracownicy najemni, którzy wyjeżdżają z gminy/województwa zamieszkania do innej gminy/województwa, gdzie jest ich miejsce pracy.

Przyjeżdżający do pracy to pracownicy najemni, którzy przyjeżdżają z gminy/województwa swojego zamieszkania do innej gminy/województwa, gdzie jest ich miejsce pracy.

Iloraz przepływów związanych z zatrudnieniem to stosunek liczby przyjeżdżających do pracy do liczby wyjeżdżających w tym celu dla danej jednostki terytorialnej.